

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА І РЕАЛІЗАЦІЇ М'ЯСА ЯЛОВИЧИНИ

М'ясо яловичини має важливу цінність для харчування людини. В статті приведений порівняльний аналіз за рекомендованою системою показників ефективності виробництва, реалізації та якості м'яса яловичини в колективних сільськогосподарських підприємствах Народицького району – одного з найбільш постраждалих від Чорнобильської катастрофи. Такий аналіз допоможе товаровиробникам вишукати резерви збільшення виробництва і підвищити еколого-економічну ефективність м'яса яловичини в різних формах господарювання.

Проблема забезпечення населення країни м'ясними продуктами на сучасному етапі становлення ринкових відносин набуває особливого значення. Важлива роль в м'ясозабезпеченні належить виробництву м'яса яловичини.

М'яса яловичини є одним з цінних продуктів харчування. Воно необхідне для людини як матеріал для побудови тканини організму, синтезу та обміну речовин, є одним з джерел отримання повноцінного білку. В Україні передбачається до 2005р. збільшити виробництво м'яса в 1.5 рази, при цьому м'ясо яловичини у загальній кількості м'яса повинно становити не менше 60%.

Важливо товаровиробникам знати систему показників, за допомогою яких можна проаналізувати ефективність виробництва і реалізації м'яса яловичини. Виходячи з рекомендацій науки і практики виробництва, нами пропонується проведення аналізу за системою показників – виробничих і економічних. Такий аналіз наведений за два роки на прикладі колективних

сільськогосподарських підприємств Народицького району – одного з районів найбільш постраждалих від Чорнобильської катастрофи.

Актуальним на сьогоднішній день є проведення аналізу еколого-економічної ефективності виробництва м'яса яловичини. Критерієм еколого-економічної ефективності яловичини є збільшення обсягів виробництва, реалізації і підвищення якості екологічно чистої продукції з одиниці земельної площі або з розрахунку на умовну голову худоби при зниженні затрат праці і коштів, а також кормів.

Узагальнюючим показником еколого-економічної ефективності виробництва яловичини є величина прибутку, який визначається як різниця між вартістю продукції (яловичини) до і після зниження рівня концентрації забруднювачів. Отже, чим менший рівень забрудненості м'яса яловичини радіонуклідами та іншими шкідливими речовинами, тим повинна бути вищою ціна на її реалізацію.

Таблиця 1

Показники ефективності виробництва і реалізації м'яса яловичини в колективних сільськогосподарських підприємствах Народицького району Житомирської області

№ п/п	Показники	1997р.	1998р.	1998р в % до 1997р.
1	2	3	4	5
1. Виробничі показники:				
1	Щільність поголів'я на 100га сільськогосподарських угідь, гол.:			
а)	великої рогатої худоби, всього	40.3	38.7	96
б)	в т.ч. корів	10.8	11.1	103
2	Припадає на 100га сільськогосподарських угідь умовного поголів'я, гол.	32	31	97
3	Продаж колективними підприємствами великої рогатої худоби населенню, включаючи селянські (фермерські) господарства, гол.	557	723	130
4	Середня жива вага великої рогатої худоби, проданої та виданої населенню, кг.	197	192	97.5
5	Середня жива вага однієї голови великої рогатої худоби, купленої у населення, кг.	130	134	103
6	Середня жива вага однієї голови великої рогатої худоби, проданої державі, кг.	322	305	95
7	Вироблено (вирощено) м'яса великої рогатої худоби в розрахунку на одну голову, яка була на початок року, кг.	67.9	76.9	113
8	Вироблено (вирощено) м'яса великої рогатої худоби на 100га сільськогосподарських угідь, ц	26.9	28.6	106
9	Середньодобовий приріст однієї голови великої рогатої худоби, г	257	311	121
10	Питома вага худоби м'ясного напрямку до всього поголів'я великої рогатої худоби, %	7.5	11.3	+ 3.8
11	Надходження телят від 100 корів, які були на початок року, гол.	80	84	105
12	Збереження поголів'я великої рогатої худоби, %	99.2	99.1	- 0.1

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
13	Вихід гною від однієї голови великої рогатої худоби при солом'яній підстилці і тривалості стійлового періоду 220 днів, т	9	8.7	97
II. Економічні показники				
1	Витрати праці на 1ц приросту живої маси великої рогатої худоби, люд.-год.	9.8	10.2	104
2	Витрачено кормів на 1ц приросту живої маси великої рогатої худоби, ц корм. од.	20.7	17.5	84
3	Собівартість 1ц приросту великої рогатої худоби, грн.	376.38	393.67	105
3а)	Вартість кормів на 1ц приросту великої рогатої худоби, грн.	160.44	209.94	131
4	Середня реалізаційна ціна 1ц великої рогатої худоби, грн	94.30	122.55	130
5	Собівартість 1ц кормової одиниці великої рогатої худоби, грн.	7.8	12.0	154
6	Оплата корму продукцією (вироблено приросту великої рогатої худоби на 1ц корм. од.), кг.	5.3	6.3	119
7	Прибуток (+) або збиток (-) від реалізації м'яса великої рогатої худоби, тис. грн.	- 443	- 206	47
8	Рівень рентабельності яловичини, %	- 58.8	- 49.6	+ 9.2
9	Виторг від реалізації м'яса великої рогатої худоби, тис. грн.	1237	983	80
10	Питома вага виторгу від реалізації м'яса великої рогатої худоби до виторгу, %:			
а)	скотарства	57.0	48.7	- 8.3
б)	тваринництва, всього	55.6	46.8	- 8.8
в)	в цілому по господарству	34.7	27.1	- 7.6
11	Вироблено валової продукції в порівняльних цінах 1996р. на одного доглядача великої рогатої худоби, грн.	5043	5078	101
12	Якість реалізованого м'яса яловичини за вгодваністю, % (вища, середня, нижчесередня, худа)			

З проведеного аналізу ефективності виробництва і реалізації м'яса яловичини Народицького

району видно, що за деякими показниками спостерігається стабілізація, а за окремими –

збільшення виробництва, реалізації та якості м'яса яловичини. Проте економічні показники залишаються низькими. Так, зростає собівартість 1ц приросту великої рогатої худоби, вартість кормів. Необхідно відмітити, що рівень рентабельності збільшився: з – 58.8% в 1997р. до – 49.6% в 1998р. або зріс на 9.2 пунктів.

Вирішення проблеми ліквідації збитковості та підвищення ефективності виробництва яловичини в підприємствах району можливе шляхом переходу до інтенсифікації ведення цієї галузі, істотного підвищення продуктивності худоби та здешевлення собівартості виробництва одиниці продукції.

Література

1. Березівський П.С. Економічна ефективність скотарства та шляхи її підвищення. – Львів: Укр. технології, 1998. — 155с.
2. Микитюк В.М. Еколого-економічна модель виробництва яловичини // Вісник аграрної науки.—1997. — спец. випуск. – С.49.
3. Савчук В.К. Аналіз господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. – К.: Урожай, 1995. – 328с.
4. Щепієнко П.В. М'ясний підкомплекс України (проблеми розвитку та ефективності). – К., ІАЕ УААН, 1999. – 64с.
5. Річні звіти по Народицькому району, 1997р., 1998р.